

σχολήσεως, ὠφελίμους καὶ ἀθώας διατριβάς. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι τὸ κρίνω ἀνάξιον λογικῶν πλασμάτων νὰ ἐνασχολῶνται ὅλως διόλου εἰς τοιαύτας διατριβάς, ὁποῖαι εἶναι μόνον ἀθῶαι, μηδὲν ἄλλο συστατικὸν ἔχουσαι παρὰ τὸ ὅτι δὲν βλάπτουν. Καὶ τὸ ὀλίγον ὅμως τοῦτο ἀμφιβάλλω ἂν ἐμπορῇ νὰ τὸ καυχῇ κανὲν ἀπὸ τὰ πολυάριθμα εἶδη τυχερῶν παιγνιδίων· ἀλλὰ βέβαια πῶς νὰ μὴν ὑπερβαυμάξῃ τις, βλέπων ἀνθρώπους νουνεχεῖς νὰ ἐξοδεύωσι δεκάδας ὥρων κατὰ συνέχειαν εἰς τὸ νὰ ῥίπτωσι καὶ νὰ πιάνωσι χαρτιά, χωρὶς ἄλλην συνομιλίαν παρὰ τὴν συνισταμένην ἐξ ὀλίγων παικτικῶν φράσεων, καὶ χωρὶς ἄλλας ιδέας παρὰ τὰς περὶ μαύρων καὶ ἐρυθρῶν κηλίδων, διαφοροτρόπως σχηματισμένων! Ἐμπορεῖ τις νὰ μὴ γελᾷ, ὅταν οἱ τοιοῦτοι παραπονῶνται περὶ τῆς βραχύτητος τοῦ βίου;

Τὴν πλέον εὐχάριστον ἔνεσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα παρέχει ἡ συνομιλία φίλου καλῶς διαλεγμένου. Τῶνόντι δὲν ὑπάρχει βιωτικὸν ἀγαθόν, ποσῶς ἄξιον νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν ἀπολαυσιν συνετοῦ καὶ ἐναρέτου φίλου. Ἐλαφρύνει καὶ ἀναπαύει τὴν καρδίαν, καθαρίζει καὶ βελτιώνει τὸν νοῦν, γεννᾷ διαλογισμοὺς καὶ γνώσεις, ἐμψυχώνει τὴν ἀρετὴν καὶ τὰς καλὰς ἀποφάσεις, καταπραΰνει τὰ πάθη, καὶ ἐνασχολεῖ τὰς περισσοτέρας κενὰς ὥρας τῆς ζωῆς. Παρὰ τὴν στενὴν δὲ ταύτην σχέσιν μὲ ἰδιαιτέρον τι ὑποκείμενον, καλὸν εἶναι νὰ ζητῶμεν καὶ γενικωτέραν συναναστροφὴν μὲ τοὺς ἀξίους νὰ μᾶς ἡδύνωσι καὶ ὠφελῶσι.

Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι χρήσιμοι διασκεδάσεις, τῶν ὁποίων ἡ αὐξησις εἶναι ἐπιθυμητὴ, ὥστε νὰ ἔχωμεν πάντοτε τι, εἰς τὸ ὅποιον νὰ καταφεύγωμεν, διὰ νὰ μὴ μένῃ ἀργὸν τὸ πνεῦμα, καὶ ἀκόλουθως ὑποκείμενον νὰ κυριευθῇ ἀπὸ τὸ προστυχὸν πάθος.

Ὁ ἔχων κλίσιν εἰς τὴν μουσικὴν, ζωγραφικὴν, ἢ ἀρχιτεκτονικὴν, παραβαλλόμενος πρὸς τοὺς μὴ νοστιμευομένους τὰς τέχνας ταύτας, φαίνεται ὡς ἄνθρωπος μὲ μίαν ἄλλην αἴσθησιν. Καὶ ἡ ἀγάπη δὲ τῆς γεωργικῆς, ἢ σπουδῇ περὶ τὴν καλλιέργειαν ἀγρῶν καὶ κήπων, φυτῶν καὶ ἀνθέων, ὅχι μόνον τὰ μέγιστα διασκεδάσει, ἀλλὰ καὶ πολυτρόπως ὠφελεῖ τὸν πλούσιον τῆς ἐξοχῆς κάτοικον.

Ἀπ' ὅλας ὅμως τὰς διατριβάς καταλληλοτέρα εἶναι ἡ ἀνάγνωσις ὠφελίμων καὶ ψυχαγωγικῶν συγγραμμάτων. Ταύτην ἀναφέρω μόνον κατὰ τὸ παρὸν ὡς τρίτην μέθοδον ἐνασχολήσεως· θέλω δὲ πραγματευθῆναι εἰς πλάτος περὶ αὐτῆς εἰς τὸν προσεχῆ ἀριθμὸν.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ Ι'.

Συγίχισα περὶ παιδαρχίας.

ΚΑΘΩΣ εἰς τὰς διοικήσεις τῶν ἐθνῶν, οὕτω καὶ εἰς τὰ σχολεῖα, πρῶτος καὶ κύριος σκοπὸς τῆς παιδαρχίας πρέπει νὰ ᾔηται ἡ ἐμπόδισις τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ ὅχι ἡ τιμώρησις τῶν πραχθέντων. Ἐνταῦθα προσφέρω τρεῖς συμβουλὰς.—

Α'. Ἀποφεύγετε, ὅσον τὸ δυνατόν, τὰ μερικὰ μέτρα, καὶ προτιμᾶτε τὰ γενικά. Βλέπετε σφάλμα εἰς τινὰ μαθητὴν; στοχασθῆτε μήπως καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ τοῦ σχολείου πταίωσιν ὁμοίως. Ἐὰν ᾔηται τοῦτο πιθανόν, τότε βέβαια ὀλίγον θέλετε κατορθώσκειν, ἐὰν προσπαθῆσεται νὰ διορθώσεται ἐν μόνον ἄτομον· καὶ ἡ διορθώσις δ' αὐτοῦ θέλει εἶσθαι δυσκολωτέρα, ἐπειδὴ μένει τὸ κακὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων, καὶ ἐνταυτῷ πλέον δυσάρεστος, διότι ἐγγίξεται ὁ μαθητὴς προσωπικῶς. Διὰ νὰ σαφηνίσω τὴν παρατήρησιν ταύτην καλῆτερα, λαμβάνω ἐν παράδειγμα.

Μαθητὴς τις εἰς ὁμιλίαν μεταχειρίζεται λέξεις βλασφημίας καὶ αἰσχροῦς. Κατὰ περίστασιν ὁ διδάσκαλός του περὶ τῶν πλησίον, τὰς ἀκούει. Τί κάμνει; τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τὸν προσκαλεῖ ἐμπροσθεν τοῦ σχολείου, καὶ τὸν παιδεύει αὐστηρῶς· καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τί εἶναι; πιθανὸν ὅχι ἄλλο, εἰμὴ ὅτι καὶ ἐκεῖνος καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν εἶναι συνειθισμένοι εἰς βλασφημίαν καὶ αἰσχρολογίαν, ἀποφασίζουσιν νὰ προσέχωσιν, ὥστε εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ τοὺς ἀκούῃ ὁ διδάσκαλος.

Ὁ σοφὸς διδάσκαλος ὅμως, ὅστις θεωρεῖ γενικώτερα τὸ χρέος του ὡς πρὸς τὴν ἡθικὴν πρόοδον ὅλων τῶν μαθητῶν του, ἤθελε πράξειν πολλὰ διαφορετικά. Ἦθελε στοχασθῆναι καθ' ἑαυτὸν.—Ἐχουν καὶ ἄλλοι μαθηταὶ τὴν κακὴν ταύτην συνήθειαν; ὀλίγον λοιπὸν θέλω τοὺς ὠφελῆσειν, ἂν παιδεύσω μόνον τὸν ἕνα. Πρέπει νὰ ἐφεύρω τρόπον νὰ φθάσω εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ κακοῦ ὅλου, καὶ, εἰ δυνατόν, νὰ τὸ διορθώσω.

Συνέβη μία τοιαύτη περίστασις, τὴν ὁποίαν θέλω ἀναφέρειν, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὁ σοφὸς καὶ φιλάνθρωπος διδάσκαλος ἐπέτυχεν κάλλιστα κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Εἰς τὸν μαθητὴν δὲν εἶπε τίποτε. Μάλιστα δὲν ἤξευρεν αὐτὸς, ὅτι τὸν ἤκουσεν ὁ διδάσκαλος. Ἐπρόσμενε δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, διὰ νὰ λησμονήσωσιν οἱ παῖδες τὴν ὁμιλίαν των. Τότε ἔλαβεν εὐκαιρίαν μίαν ἡμέραν, ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὰ μαθήματά των, νὰ εἶπῃ, ὅτι κατὰ εἶχε νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ πρὶν σχολάσωσιν. Αἱ περιστάσεις αὗται, τὰς ὁποίας ἐκλεξεν, ἦσαν ἀρκεταὶ νὰ

κάμωσιν ἐντύπωσιν ζωηράν καὶ μόνιμον. Τὸ ἐσπέρας ἐπλησίαζεν· αἱ ἐργασταὶ των ἦσαν τελειωμέναι· ὅλοι ἦσαν εὐθυμοὶ· καὶ κάθε ὁμάτιον ἐπροσηλώθη πρὸς τὸν διδάσκαλον.

‘Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν,’ εἶπεν αὐτὸς, ἀφοῦ ἔγινε τελεία ἡσυχία, ‘ἔτυχε ν’ ἀκούσω μίαν συνομιλίαν μεταξύ δύο μαθητῶν τοῦ σχολείου μας, καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἐβλασφήμησε.’

Ἐπαυσε μίαν στιγμήν, ἐνῷ ἐπρόσμεναν ὅλοι ἀνυπομόνως νὰ ἀκούσωσι τὸ τέλος.

‘Ἰσως προσμένετε τώρα νὰ φωνάξω ἐκεῖνο τὸ παιδίον, καὶ νὰ τὸ παιδεύσω. Τί νομίζετε, αὐτὸ πρέπει νὰ κάμω;’ Δὲν ἀπεκρίθη κανεὶς.

‘Νομίζω, ὅτι ὁποῖος μαθητὴς μεταχειρίζεται τοιαύτην ὁμιλίαν ἀμαρτάνει ἐναντίον εἰς τὴν ἰδικήν του συνείδησιν. Παραβαίνει τὴν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ, δυσαρρεστῇ καὶ τὸν Πλάστην του καὶ ὅλους τοὺς ἐναρέτους φίλους του, καὶ δίδει κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς συμμαθητάς του. Εἶναι ἄξιός νὰ τιμωρηθῇ.’

Πολλοὶ ἐκ τῶν παίδων αἰσθάνοντο, ὅτι ἦσαν εἰς κίνδυνον. Ἐκαστος, τὸν ὁποῖον ἔτυπεν ἡ συνείδησις, ἐφοβεῖτο μήπως ἦναι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀνέφερεν ὁ διδάσκαλος.

‘Ἡμποροῦσε, λέγω,’ ἐξηκολούθησεν ὁ διδάσκαλος, ‘ἡμποροῦσε δικαίως νὰ παιδευθῇ, ἀλλὰ δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ τὸν παιδεύσω. Διότι φοβοῦμαι μήπως, ἐὰν ἤθελα τὸν παιδεύσειν, δὲν ἤθελα κατορθώσειν τίποτε ἄλλο, εἰμὴ νὰ τὸν κάμω προσεκτικώτερον, ὥστε νὰ μὴ τὸν ἀκούσω ἐγὼ νὰ βλασφημῇ εἰς τὸ ἐξῆς, ἐνῷ ἐπιθυμῶ νὰ τὸν καταπείσω, ἂν ἦναι δυνατόν, νὰ μὴ πράξῃ ποτὲ πλέον αὐτὴν τὴν ἀμαρτίαν. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι πολλὰ εὐτυχέστερος καὶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, (νὰ μὴ εἶπω εἰς τὸν μέλλοντα), ἐὰν ἤθελεν ἀρχίσαι νὰ κάμῃ πάντοτε τὸ χρέος του, ποτὲ νὰ μὴ παραβαίνῃ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, εἴτε τὸν βλέπουν οἱ ἄνθρωποι, εἴτε ὄχι. Ἐπομένως συλλογιζόμενος πόσον ἐργήγορα θέλομεν εἶσθαι ὅλοι εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, ὅπου θέλομεν κριθῇ κατὰ τὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ἐκάμαμεν ἐδῶ, πολὺ ἐπιθυμῶ νὰ τὸν καταπείσω νὰ παραιτήσῃ τὴν κακὴν ἐκείνην συνήθειαν. Προτιμῶ νὰ τὸν καταπείσω, ὅτι εἶναι χρέος τς νὰ μὴ βλασφημῇ, παρὰ νὰ τὸν παιδεύσω. Προσέτι πιθανὸν ὅτι δὲν εἶναι μόνος ἔνοχος, ἀλλ’ ὅτι καὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς μαθητάς τοῦ σχολείου πράττουν ἐνίοτε τὴν ἰδίαν ἀμαρτίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνόμισα ὅτι, ἀντὶ νὰ παιδεύσω αὐτὸν μόνον, τὸν ὁποῖον ἔτυχε νὰ ἀκούσω, ἤθελεν εἶσθαι πολὺ εὐαρεστότερον καὶ καλλήτερον δι’ ὅλους μας νὰ ἀναφέρω τὴν ὑπόθεσιν, καὶ νὰ πασχίσω νὰ σᾶς καταπείσω ὅλους νὰ διορθωθῇτε.’

Ἐπρόσθεσε καὶ ἄλλας παρατηρήσεις, ἐξηγῶν καὶ παρασταίνων ἐκείνην τὴν ἀμαρτίαν, ὅχι μὲ ὀργὴν ἢ καταφρονητικῶς, ἀλλὰ μετρίως καὶ φιλικῶς, καὶ ἐτελείωσε λέγων·—

‘Τώρα, παιδιά μου, ὁ λόγος εἶναι, θέλετε νὰ παραιτήσετε τὴν κακὴν ταύτην συνήθειαν, ἢ ὄχι; Ἐὰν θέλετε, καλὰ· εὐθὺς θέλω λησμονήσειν τὰ παρελθόντα, καὶ θέλω προσπαθήσειν νὰ σᾶς βοηθῇσω ν’ ἀντιστέκεσθε τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν πειρασμόν, καὶ νὰ τὸν νικήσετε. Ἄλλ’ ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ κάμω ἄλλο παρὰ νὰ σᾶς βοηθῇσω. Τὸ πρῶτον δὲ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κάμετε, ἐὰν θέλετε νὰ ἐπιχειρήσετε τὸ ἔργον τῆς μεταρρυθμίσεως, εἶναι νὰ ὁμολογήσετε τὸ σφάλμα σας. Ἐπιθυμῶ νὰ μάθω πόσοι εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ κάμωσι τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ὅσοι θέλουν νὰ μὲ εἰπωσιν εἰλικρινῶς, ἂν ἔχωσι τὴν συνήθειαν περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλῶ, ἢ ὄχι, δύνανται νὰ σηκωθῶσι.’

Ὅλοι, ἐξαιρουμένου ἑνὸς, ἐσηκώθησαν.

‘Χαίρω,’ εἶπεν ὁ διδάσκαλος, ‘βλέπω τὸς εὐαρεστοὺς ἐτοιμοὺς νὰ κάμωσι τώρα τὸ χρέος των, ἔ ἐλπίζω ὅτι θέλετε εὐρεῖν τὸ ἔργον τοῦτο εὐαρεστον—τὸ νὰ ὁμολογήσετε ἐννοῶ, καὶ νὰ παραιτήσετε τὰ σφάλματά σας.—Ὅσοι τώρα δύνανται ἀληθῶς καὶ τιμίως νὰ μὲ εἰπωσιν, ὅτι ποτὲ δὲν μεταχειρίζονται κανὲν εἶδος βλασφημίας, ἔμποροῦν νὰ καθίσωσι.’

Τρεῖς μόνον ἀπὸ τοὺς εἴκοσι ἐκάθισαν.

‘Ὅσοι λοιπὸν μένετε τώρα στεκόμενοι,’ ἠκολούθησεν ὁ διδάσκαλος, ‘ὁμολογεῖτε, ὅτι κάποτε τοῦλάχιστον πράττετε αὐτὴν τὴν ἀμαρτίαν. Ὑποθέτω ὅμως, ὅτι ὅλοι ἔχετε ἀπόφασιν νὰ μὴ τὴν πράξετε πλέον εἰς τὸ ἐξῆς. Νομίζω ὅτι, ἂν δὲν εἴχετε τοιαύτην ἐπιθυμίαν, δὲν ἤθελετε κάμειν ἀρχὴν, σηκονόμενοι ἐδῶ καὶ ὁμολογοῦντες τὸ σφάλμα σας. Ἀλλὰ νομίζετε ἱκανὸν τὸ νὰ κάμετε ἐδῶ τὴν ἀπόφασιν;’

‘Ὁχι,’ ἀπεκρίθησαν ὁμοφώνως οἱ μαθηταί.

‘Διὰ τί; ἐὰν τώρα ἀπεφασίσετε εἰλικρινῶς ποτὲ νὰ μὴ εἴπετε καμμίαν βλασφημίαν λέξιν, δὲν θέλει εἶσθαι εὐκολον νὰ ἐκτελέσετε τὴν ἀπόφασίν σας;’

Δύο ἢ τρεῖς ἀπεκρίθησαν σιγανὰ, ‘Ὁχι.’

‘Ὁχι,’ ἐξηκολούθησεν ὁ διδάσκαλος· ‘δὲν θέλει εἶσθαι εὐκολον νὰ ἀποφεύγετε αὐτὴν τὴν ἀμαρτίαν, ἂν καὶ ἔχετε τώρα τελείαν ἔ ἐλικρινῇ ἀπόφασιν. Ἐσχηματίσετε τὴν ἑξιν, καὶ αὐτὴ ἢ ἑξὶς δὲν νικάται τόσον εὐκόλως. Ἀλλὰ σᾶς ἐκράτησα ἀρκετὰ τώρα. Θέλω προσπαθήσειν νὰ ἐφεύρω τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον θέλετε ἐμπορέσειν νὰ διορθώσετε τὸ κακὸν τοῦτο, καὶ θέλω τὸν κοινοποιήσειν αὐριον.’

Καὶ οὕτως ἐσχόλασαν. Ἡ εὐθυμος φωνή, ὁ

εὐμενῆς τρόπος τοῦ διδασκάλου, τοὺς ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι συνηγωνίζοντο νὰ ἐκτελέσωσι σκοπὸν ἐπιθυμητὸν, καὶ ὅχι ὅτι τοὺς ἐδίωκεν ὁ διδάσκαλος μὲ ἀπειλὰς καὶ ῥαβδισμούς.

Τὴν διωρισμένην ὥραν τῆς ἀκολούθου ἡμέρας ὁ διδάσκαλος ἀνέφερε τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἐπρόβαλε τινὰ σχέδια καὶ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων ἠδύναντο οἱ μαθηταὶ καλῆτερα νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν τὴν καλὴν των ἀπόφασιν, δηλαδὴ νὰ ἀποφεύγωσιν εἰς τὸ ἐξῆς πάντα πρὸς βλασφημίαν ἢ αἰσχρολογίαν πειρασμόν. Τὰ ἐδέχθησαν μὲ εὐχαρίστησιν οἱ μαθηταὶ, καὶ ἐντὸς ὀλίγου αὐτὴ ἡ κακοήθεια ἐξωρίσθη σχεδὸν ὁλοκλήρως ἀπὸ τοῦ σχολείου.—Φ. Α. Ε.

Ο ΜΑΚΑΡΙΤΗΣ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΣ ΣΕΤΕΡΩ.

ΠΡΟ ὀλίγων μηνῶν ἀπέθανεν ὁ Καρδινάλιος Σευερώ [Cheveraux], Ἀρχιεπίσκοπος Βορδιγάλης. Τὸ 1793 εἶχε μετοικήσειν ὁ ἀνὴρ οὗτος ὡς Γάλλος ἱερεὺς εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, ὅπου ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος μιᾶς ἐπαρχίας. Μετὰ τινὰ καιρὸν, ἀφοῦ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ Κάρολος Δέκατος, ὁ Σευερώ ἀνεκαλέσθη εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ διωρίσθη Ἐπίσκοπος Μονταουβάν. Ὅτε ἀνεχώρει ἀπὸ τὸ Νεοβόρακον, τὸν ἐσυνώδευσαν ἕως μέσα εἰς τὸ πλοῖον ὅλοι οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Εὐαγγελίου, πάσης ἐπαγγελίας, Καθολικοὶ, Ἐπισκοπικοὶ, Προσβυτεριανοὶ, Ἀνεξάρτητοι, Μεθοδισταί, Βαπτισταί, κτλ. κτλ., ὅλοι εἰς ἄκρον περίλυποι διὰ τὴν μέλλουσαν ἀπόπλευσίν του.—Ἐνῷ ἦτον Ἐπίσκοπος Μονταουβάν, ἡτοιμάζοντο νὰ κτίσωσι νέαν ἐκκλησίαν οἱ ἐκεῖ Διαμαρτυρόμενοι, καὶ ἡ θείσις δὲ, τὴν ὁποίαν εἶχαν ἐκλέξειν, ἦτο πλησιέστατα τοῦ παλατίου του. Τινὲς τῶν περὶ αὐτὸν ἱερέων αἰσθάνοντο μεγάλην ἀγανάκτησιν διὰ τοῦτο, καὶ τὸν παραινούν νὰ μεσολαβήσῃ, ἵνα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀνέγερσιν αἰρετικῆς ἐκκλησίας τόσοσιν σιμὰ τῆς διατριβῆς του. “Α, φίλοι μου,” ἀπεκρίθη ὁ Σευερώ, “μεγάλην ἀγαλλίασιν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μου διὰ τὸ νέον, τὸ ὁποῖον τώρα μὲ ἐκοινοποιήσετε· γνωρίζω ἐκ πείρας, ὅτι δὲν ὑπάρχον γείτονες καλῆτεροι παρ’ ἀνθρώπων, οἵτινες λατρεύουν τὸν Θεόν.—Εἰς τὴν Βορδιγάλην, ὅπου κατῴκησε μετέπειτα, ἔτυχε νὰ φθάσωσιν Ἰουδαῖοι τινὲς, διωγμένοι, ὡς πιστεύεται, ἐκ τῆς Ἰσπανίας. Ἡ κατάστασις αὐτῶν ἦτον ἐλεεινὴ, καὶ ἐζήτουν χρηματικὴν βοήθειαν, διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς Γερμανίαν ἢ Ὀλλανδίαν· ἐπρόσδραμαν δὲ καὶ εἰς τὸν Σευερώ. Ὁ φιλάνθρωπος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδίωρισε νὰ τοὺς μετρηθῇ μία ποσότης ἀργυρίου· εἰς τοῦτο ἔφριξαν τινὲς τῶν περὶ αὐτὸν ἱερέων. Εἰς δ’ ἀπ’ αὐτοὺς ἐμεσολάβησε, λέγων μὲ τρόπον, τοῦ ὁποίου τὸ

νόημα εὐκολὰ κατελαμβάνετο, “Ἐξεύρετε ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, εἰς τοὺς ὁποίους χαρίζετε τόσα, εἶναι Ἑβραῖοι;—“Ἐχεις δίκαιον,” ἀπεκρίθη εὐθύς ὁ Καρδινάλιος· “ἔπρεπε νὰ στοχασθῶ ὅτι εἶναι Ἑβραῖοι. Ταλαίπωροι, τοὺς λυποῦμαι εἰλικρινῶς, καὶ πονῶ δι’ αὐτούς.” Ἐπειτα, στρέψας πρὸς τὸν ἐλεημοσυνοδότην, “Διπλασίασε,” εἶπε, “τὴν ποσότητα, τὴν ὁποίαν σὲ προεῖπα νὰ τοὺς δώσῃς.” Εἰς δὲ τὸν ἱερέα εὐχαρίστησε, διότι τοῦ ἐνθύμιζε τὸ χρέος του. Πόσον ὠραία ἐπίπληξις!

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΜΑΣ ΒΙΟΣ.

ΑΦΕΣ με εἰς τὰς ἀγκάλας νὰ χαρῶ τῆς ἐσχόης
Τὴν ἐνέργειαν τὴν πλήρη τοῦ νοῦς καὶ τῆς ψυχῆς·
Μὲ τὴν ὁρῶσιν, μὲ τὰ χέρτα, μὲ τοὺς ῥυακὰς νὰ παίξω,
Νὰ πηδήσω, καὶ νὰ τρέξω,
Νὰ ἐνθυμῶμαι τὰς τέρψεις τῆς χρυσῆς νεότητός μου,
Καὶ νὰ λησμονήσω τὸς ἀδελφότητας τοῦ κόσμου.

Σὰς ἐγνωμονῶν, εὐώδεις πρασινόκλαδοι μυρσίναι!
Κεχυρμέναι ὅπισθ’ ἄς κεντ’ αἱ ὀχλῆραι Ἀθῆναι,
Καὶ μὲ τὰ πυκνὰ ἄς φύλλα μὲ καλύπτετε τὰ τεῖχη
Τῆς προτέρας φυλακῆς μου,
Καὶ δὲν βλέπω τοῦ κλεισμένου κατεδίκασεν ἡ τύχη
Τόσους χρόνους τῆς ζωῆς μου.

Πλὴν τὰ θέληγρά σου, φύσις, διατὶ τὰ χαίρω τρέμων;
Ἀπατῶμαι, ἢ δὲν εἶμαι ἀνεξάρτητος κ’ εὐδαίμων;
Στέγης ὄροφος δὲν ἔχω τὸν ὠραῖον οὐρανόν;
Μουσικὴν μου, τὴν ὠραίαν μελωδίαν τῶν πτηνῶν;
Καὶ μὲ βλέπω ἀκτινοβόλον
Μετὰ θάρρους δὲν ὑψοῦμαι πρὸς τὸν Ποιητὴν τῶν ὧν;

Ἀλλ’ ἀκούω ’ς τοὺς ἀέρας τὸν φαιδρὸν κορυθαλόν·
Ἀλλ’ ἀκούω εἰς τὰ δάση τὸν ποιμενικὸν αὐλόν·
Τὴν ἐλευθερίαν βλέπω εἰς τὰ χέρτα καθημένην,
Κ’ ὡς βοσκὴν ἐνδουμένην·
Τρέξετε, τῆς πρωτεύουσας μάταιοι πολῖται,
Νὰ ἴδῃτε ὁ εὐδαίμων ἄνθρωπος ποῦ κατοικεῖ.

ὦ βουνά! ὦ πεδιάδες!

Ἀθῆν! βρύσεις! πρασινάδες!

Ὁ φιλόσοφος τὸν νοῦν σου εἰς τοὺς κόλπους ἄς εὐρίσκει·
Ζῇ ’ς τοὺς κόλπους ἄς ἡσύχως, καὶ ἡσύχως ἀποθνήσκει·
Εἰς τοὺς κόλπους ἄς μὲ δάκρυ πικροτάτης μετανόας
Ἀπαρνοῦμαι τῆς ζωῆς μου τὰς ἀπάτας καὶ μωρίας.

Διατὶ δὲν ἦλθα νέος εἰς τοὺς σκιερούς ἄς τόπους!
Πόσας ὥρας τῆς ζωῆς μου ἔχασα μὲ τοὺς ἀνθρώπους,
Πόσας ἄλλας μὲ τὰς λύπας, μὲ τὰ πάθη μου μαζῇ!
Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν γένει πόσας ὥρας ὅμως ζῇ!
Πόσας ὥρας! τοῦ χειμάρρου τὸ νερὸν ποῦ καταβαίνει,
Ποῦ πηγαίνει, ποῦ πηγαίνει!

Ἡ ψυχὴ μου νὰ στενάζῃ κ’ εἰς τὴν ἔρημον δὲν παύει,
Καὶ νὰ ζῇ μὲ ἀναμνήσεις, καὶ τὰ παλαιὰ νὰ φαίη,
Παρομοία μὲ κιθάραν κρεμασμένην εἰς τοὺς τοίχους
Ἐρσιπίων παλαιῶν,
Ἦτις χύνει μονοτόνους καὶ κλαυθμηροτάτους ἤχους,
Ἦτις ἀνέμων κινουμένη καὶ νυκτερινῶν σκιῶν.

Π. ΣΟΤΤΣΟΥΣ.